

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6CdoPr/8/2024
Identifikačné číslo spisu:	7217227170
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7217227170.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne PYRONOVA s. r. o., Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Landererova 8, IČO: 31 422 802, zastúpenej splnomocnenkyňou BAJO LEGAL, s. r. o., Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Landererova 8, IČO: 36 860 581, proti žalovanému K. R. L., narodenému XX. E. XXXX, F. - C., E. XXXX/X, zastúpenému advokátom JUDr. Jozefom Zámožikom, PhD., Trnava, Hlavná 31, o zaplatenie 1.000 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12Cpr/18/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2022 sp. zn. 5CoPr/8/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2022 sp. zn. 5CoPr/8/2020 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. septembra 2019 č. k. 12Cpr/18/2018-108 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa voči žalovanému domáhala zaplatenia 1.000 eur s príslušenstvom ako náhrady škody; žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Rozsudok právne zdôvodnil ustanoveniami § 5 písm. a) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a § 100 ods. 1 a § 106 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Vecne dôvodil, že v čase, keď bol žalovaný ešte zamestnancom žalobkyne, vykonal 30. júna 2014 ročnú kontrolu stabilného hasiaceho zariadenia (vyrábaného žalobkyňou) inštalovaného v objekte obchodného centra MAX v Trenčíne. Kontrolu vykonal žalovaný bez platného osobitného oprávnenia na výkon takejto kontroly v zmysle relevantných predpisov o ochrane pred požiarmi, za čo bola rozhodnutím Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Trenčíne spoločnosti OC Slovakia, s.r.o. (ako správcovskej spoločnosti obchodného centra MAX v Trenčíne) uložená pokuta vo výške 1.000 eur. Spoločnosť OC Slovakia, s.r.o. pokutu uhradila 19. júna 2015 a na náhradu zaplatenej pokuty vyzvala spoločnosť Optimal Servis Partner s.r.o. (s ktorou mala uzatvorenú zmluvu o poskytovaní služieb), ktorá sa následne domáhala úhrady tejto sankcie od žalobkyne (s tou mala uzatvorenú zmluvu na výkon ročných kontrol stabilného hasiaceho zariadenia), a to vystavením penalizačnej faktúry č. 2015501 z 31. júla 2015 s dátumom splatnosti 31. júla 2015. Žalobkyňa tvrdila, že pokutu vo výške 1.000 eur uhradila

formou započítania pohľadávky voči spoločnosti Optimal Servis Partner s.r.o., pričom za škodu, ktorá jej v dôsledku toho vznikla, zodpovedá žalovaný. Ten kontrolu vykonal bez toho, aby upozornil žalobkyňu na skutočnosť, že jeho osobitné oprávnenie na výkon kontroly je neplatné. Súd prvej inštancie k námietke premlčania vznesenej žalovaným konštatoval nasledovné. Škodová udalosť nastala 30. júna 2014, t. j. dňom vykonania kontroly, a preto objektívna trojročná premlčacia doba márne uplynula 30. júna 2017. Žalobkyňa sa o škodu a o zodpovednej osobe dozvedela najneskôr 28. augusta 2015, kedy jej bola doručená penalizačná faktúra, a od tohto dňa mohla prvý raz uplatniť svoje právo na zaplatenie predmetnej pohľadávky; premlčacia doba jej uplynula 28. augusta 2017 (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Nakoľko 28. augusta 2017 skončilo plynutie aj subjektívnej premlčacej doby, právo žalobkyne sa premlčalo. Žalobkyňa nepredložila súdu žiadne dôkazy, ktorými by preukázala, že by sa voči nej žalovaný dopustil úmyselného konania v snahe spôsobiť jej škodu, preto na danú vec nemožno aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne plným úspechom žalovaného v konaní.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 22. februára 2022 sp. zn. 5CoPr/8/2020 podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Odvolací súd s poukazom na rozhodnutia R 55/1971 a R 28/2007 dospel k záveru, že žalobkyňa v konaní nepreukázala vznik škody. Samotné doručenie penalizačnej faktúry od spoločnosti Optimal Services Partners s.r.o. nie je možné vnímať ako vznik škody podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko tým nedošlo k reálnemu zmenšeniu majetku žalobkyne, ale len k zväčšeniu jej pasív. Žalobkyňa nepredložila súdu žiaden dôkaz o tom, že predmetnú faktúru uhradila formou započítania pohľadávky voči spoločnosti Optimal Services Partner s.r.o. Pokiaľ nie je preukázaný vznik škody (ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu), nemožno tiež posúdiť ani námietku premlčania (§ 106 Občianskeho zákonníka) uplatnenú žalovaným v konaní. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odvolací súd právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a vecne plným úspechom žalovaného v odvolacom konaní.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že konštatovanie odvolacieho súdu o nepreukázaní vzniku škody je v rozpore so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. Žalovaný v konaní nikdy nepoprel tvrdenia žalobkyne o vzniku škody, a preto sa tieto považovali za nesporné a nevedelo sa o nich dokazovanie; žalobkyňa nemala prečo znášať ďalej dôkazné bremeno, keďže uniesla bremeno tvrdenia. Súd prvej inštancie sa predpokladmi vzniku nároku na náhradu škody v konaní nezaoberal, keďže nárok posúdil ako premlčaný. Odvolacia argumentácia žalobkyne preto smerovala k spochybneniu záveru súdu prvej inštancie o premlčaní, ako aj k jeho nezaobreraniu sa s otázkami podstatnými pre posúdenie vecí. Odvolací súd však v napadnutom rozhodnutí nedal odpoveď na podstatné argumenty žalobkyne uvedené v odvolaní, smerujúce najmä k otázke začatia plynutia objektívnej premlčacej doby (ktorá podľa žalobkyne začala plynúť až 28. augusta 2015), k samotnej dĺžke objektívnej premlčacej doby (ktorá mala byť vzhľadom na úmyselné konanie žalovaného desaťročná), ako ani k otázke začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby (keď žalobkyňa sa o osobe zodpovednej za škodu dozvedela až 21. decembra 2015 vykonaním internej kontroly). Nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s touto argumentáciou predstavuje porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vyznieva navyše zmätočne a vnútorne rozporne, keď na jednej strane sa odvolací súd v odseku 26 plne stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (založenom výlučne na premlčaní nároku), avšak následne v odsekoch 31 a 33 odvolací súd posudzoval otázku nároku na náhradu škody a unesenia dôkazného bremena konštatujúc pritom, že otázku premlčania ani nemôže posúdiť.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu nepovažoval argumenty dovolateľky za dôvodné. Odvolací súd sa s odvolacími dôvodmi riadne vysporiadal, pričom už súd prvej inštancie dostatočne vysvetlil, prečo nárok žalobkyne (aj keby bol dôvodný) bol premlčaný. Navrhol podané dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobkyňa v dovolaní s poukazom na § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho záver o absencii vzniku škody bez akýchkoľvek skutkových zistení (resp. v rozpore s nespornými skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie).

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní (pred odvolacím súdom) došlo k nou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie žalobu zamietol pre podľa jeho názoru dôvodne vznesenú námietku premlčania. V závere sa uvádza, že z dôvodu hospodárnosti konania neboli skúmané predpoklady vzniku zodpovednosti (aplikované boli ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa len premlčania). Odvolacia argumentácia žalobkyne preto pochopiteľne smerovala len vo vzťahu k týmto záverom súdu prvej inštancie. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej

inštancie a potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou, bez toho, aby sa zaoberal odvolacou argumentáciou žalobkyne a navyše konštatoval (bez akéhokoľvek opakovania, resp. doplnenia dokazovania), že ku škode vôbec nedošlo (k čomu nemala žalobkyňa vôbec možnosť vyjadriť sa), a teda neboli naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka.

12. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

13. Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia vecí“ vychádzajúci z § 382 CSP (tiež porovnaj § 171 ods. 1 CSP) teda súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností, aby strany sporu dostali príležitosť predstaviť vlastné argumenty týkajúce sa právneho posúdenia veci. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010, 4Cdo/22/2017).

14. Odvolací súd v zmysle uvedeného nepostupoval.

15. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016, ďalej len „OSP“ (odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP [teraz § 420 písm. f) CSP].

16. Pokiaľ odvolací súd bez postupu podľa § 382 CSP dospel k záveru o absencii vzniku škody (na čom založil svoje rozhodnutie), nevysporiadal sa s argumentáciou žalobkyne a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP (čo ako správne dovolateľka uviedla v konečnom dôsledku pôsobí protirečivo), znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Odvolací súd sa podľa ustanovenia § 387 ods. 3 CSP nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku s podstatnými tvrdeniami žalobkyne vo vzťahu k jej argumentácii uvedenej v odvolaní zameranej na premlčanie ako jediného dôvodu zamietnutia žaloby.

17. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími námietkami, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, resp. ak aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahom do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

18. Z obsahu spisu je ďalej zrejmé, že odvolací súd, hoci dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie a od jeho skutkových zistení sa odchýlil, nenariadil vo veci pojednávanie a nevykonával potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). Odvolací súd tak pred vydaním konečného rozhodnutia postupoval v rozpore s § 383, § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP a tiež s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu (pozri, napr. sp. zn. 5Cdo/131/2009, 7Cdo/110/2018) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. II. ÚS 400/2009 a II. ÚS 506/2013). Aj týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Je možné preto vzhľadom na uvedené konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a zároveň je i prekvapivé, čím odvolací súd porušil základné právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces [§ 420 písm. f) CSP].

20. Dovolením súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací

súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť.

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP) a vychádzajúc z toho, že tým, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti, bol len odvolací súd.

22. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.